

A KÚRIA

mint felülvizsgálati bíróság

í t é l e t e

Az ügy száma: Gfv.VI.30.030/2021/6.

A tanács tagjai: Dr. Farkas Attila a tanács elnöke

Dr. Gáspár Mónika előadó bíró

Dr. Csőke Andrea bíró

A felperes: felperes1

A felperes képviselője: dr. Budaházi János ügyvéd cím1

Az I. rendű alperes: alperes1

A II. rendű alperes: alperes2

A III. rendű alperes: alperes3

Az I., II., III. rendű alperesek képviselője: Dr. Imre András Ügyvédi Iroda cím2

A per tárgya: szerződés érvénytelensége

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: felperes

A másodfokú bíróság neve és a felülvizsgálni kért jogerős határozat száma:

Fővárosi Ítéltábla 4.Pf.20.353/2020/7. számú ítélet

Az elsőfokú bíróság neve és a határozatának száma:

Fővárosi Törvényszék 37.G.40.379/2018/63. számú ítélet

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. rendű, a II. rendű és a III. rendű alpereseknek mint egyetemleges jogosultaknak 60.960 (hatvanezer-kilencszázhatvan) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Megállapítja, hogy a felperes teljes személyes költségmentessége folytán le nem rótt 756.000 (hétyszázötvenhatezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A felperes azt követően, hogy először 2008. május 30-án, majd 2008. július 18-án ismételten kockázatteltáró nyilatkozatot írt alá, 2008. július 18-án közjegyzői okiratba foglalt devizaalapú kölcsönszerződést kötött az I. rendű alperessel, 8.910.000 Ft kölcsön folyósítására. A szerződés megkötése során az I. rendű alperest a II. rendű alperes képviselte.

[2] Tartalmazta a kölcsönszerződés a kölcsön összegét (8.910.000 Ft), az induló teljes hiteldíj mutató mértékét (évi 7,26%), a kölcsön ügyleti kamatát (évi 3,95%), a kezelési költség mértékét (évi 2,04%), a kölcsön futamidejét (300 hónap), a törlesztés kezdetét (folyósítást követő hónap 4. napja) és az utolsó részlet esedékességét (2033. július 31.), a törlesztőrészek számát (300), a futamidő első 53 hónapjára vonatkozó türelmi időt, a

törlesztőrészlet a szerződéskötés kori deviza eladási árfolyamon számított összegét (312 CHF).

[3] A felperes az okirat V.4. pontjában kijelentette, hogy tudomással bír a forint/deviza árfolyam piaci mozgásából adódóan felmerülő veszteség kockázatáról.

[4] Az I. rendű alperes a szerződésben alkalmazott tisztességtelen szerződési feltételekkel összefüggésben a külön törvényben előírt elszámolási kötelezettségének eleget tett, az elszámolás felülvizsgáltként minősül. Ezt követően az I. rendű alperes a kölcsönszerződésből eredő követelését a III. rendű alperesre engedményezte.

A felperes keresete és az alperes ellenkérelme

[5] A felperes keresetében a fenti kölcsönszerződés érvénytelenségének megállapítását, valamint a szerződés érvényessé nyilvánításával az alperesek kötelezését kérte 7.559.670 forint túlfizetés megfizetésére.

[6] Az alperesek ellenkérelme a kereset elutasítására irányult.

Az első- és a másodfokú határozat

[7] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította.

[8] A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

[9] A jogerős ítélet indokolásában az ítéletábra elsőként azt rögzítette, hogy a perbeli kölcsönszerződésnek kizárólag a felperes és az I. rendű alperes vált alanyává, ezért a szerződéskötés során a hitelező képviselőjében eljáró II. rendű alperes nem rendelkezett passzív perbeli legitimációval, vele szemben a kereset elutasításnak ez okból volt helye.

[10] A kereset érdemi elbírálását illetően egyebekben osztotta az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletének helyes indokait. Kiemelte a fellebbezéssel kapcsolatban, hogy a kölcsönszerződés I.2. pontja egyértelműen, kiszámíthatóan tartalmazta a kölcsön devizaösszegének meghatározását, a III.2. pont a türelmi idő szabálya mellett is a törlesztőrészleteket, az üzletszabályzat 4.3. pontja a kamat kiszámítását, a 4.5. pont a kezelési költség meghatározását.

[11] Az árfolyamkockázattal összefüggésben arra mutatott rá, hogy a felperes nem igazolta a kockázattaljáró nyilatkozattól eltérő tartalmú, a kockázatot bagatellizáló szóbeli tájékoztatás megtörténtét, és tévesen hivatkozott a tájékoztatás elváró tartalmára is. A felperes álláspontjától eltérően a pénzintézetet terhelő tájékoztatásnak nem kellett kiterjednie arra,

hogy az eurót érintő intervenció sáv 2008. február 26. napján megszűnt, és nem kellett kitérnie – egyebek mellett – a külföldi kamatlábak változásában jelentkező kockázatra, az árfolyamváltozást befolyásoló tényezőkre, továbbá az I. rendű alperesnek a határidős ügyletkötéssel kapcsolatos információira, a forward-ár számításának képletére sem. A tájékoztatásnak arra kellett alkalmasnak lennie, hogy annak alapján a fogyasztó felmérhesse az árfolyam változásával rá nézve jelentkező gazdasági következményeket. Mindennek az I. rendű alperes által adott tájékoztatás megfelelt: kiterjedt az árfolyam kedvezőtlen megváltozásának („bármilyen irányban”) reális lehetőségére, valamint arra is, hogy annak nincs felső korlátja („bármilyen mértékben”). Megfelelt az előző elvárásának önmagában a kölcsönszerződés V.4. pontjának megfogalmazása is. Mindebből megállapíthatónak találta a másodfokú bíróság, hogy az I. rendű alperes nem szegte meg sem a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi XCII. törvény (a továbbiakban: rHpt.) 203. § (6), (7) bekezdéseiben, sem a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) 205. § (3) bekezdésében írt kötelezettségét, tájékoztatása megfelel az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: EUB) és a Kúria iránymutatásának.

[12] A jogerős ítéletben részletezettek szerint megalapozatlannak találta a másodfokú bíróság a felperes érveit a lehetetlen szolgáltatásra irányuló kölcsönszerződéssel, valamint a kezelési költség tisztességtelenségével kapcsolatban is. Rögzítette végül, hogy mivel nem volt megállapítható a perbeli deviza alapú szerződés érvénytelensége, nem volt ügydöntő jelentősége az érvénytelenség alkalmazni kért jogkövetkezményének.

Felülvizsgálati kérelem, ellenkérelem

[13] A felperes felülvizsgálati kérelmében – tartalmilag – a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú ítélet megváltoztatásával a keresetének megfelelő döntés meghozatalát kérte.

[14] Arra hivatkozott, hogy a jogerős ítélet az rPtk. 207. § (1) és (2) bekezdéseibe, a 209/B. § (3) bekezdésébe, az rHpt. 203. §-ába, kiemelten annak (7) bekezdésébe és az rPtk. 239. § (2) bekezdésébe ütközően jogszabálysértő.

[15] Előadta, hogy a perben vizsgált kockázatteltérő nyilatkozatból nem kapott egyértelmű tájékoztatást, ezért az árfolyamkockázatot a felperesre telepítő szerződéses rendelkezés tisztességtelen, a felek közti kölcsönszerződés érvénytelen. Kiemelte az EUB C-51/17., a C-26/13. és a C-186/16. számú ítéleteit, amelyek alapján hangsúlyozta, hogy az árfolyamkockázatról való tájékoztatás megfelelőségéhez szükséges, hogy abból kitűnjön, a fogyasztóra hátrányos árfolyamváltozásnak nincs felső határa, a törlesztőrészlet jelentősen is megemelkedhet, illetve, hogy az árfolyamváltozás lehetősége valós, a hitel futamideje alatt is bekövetkezhet. Állította, hogy a részére adott tájékoztatás az árfolyamváltozás kockázatairól nem volt alkalmas a felek közti információs szintkülönbség megszüntetésére, így arra sem, hogy abból a kölcsönügylet valós kockázatát a felperes felismerje és mérlegelni tudja.

[16] Az alperesek felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályban való fenntartására irányult. Egyetértettek a jogerős ítélet indokaival.

A Kúria döntése és annak jogi indokai

[17] A Kúria a jogerős ítéletet a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: rPp.) 275. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta, és azt az ott megjelölt okból nem találta jogszabálysértőnek.

[18] Az ügyben eljáró bíróságok az rPtk.-nak a szerződés értelmezésére vonatkozó szabályai (207. §) megsértése nélkül értékelték a bizonyítékokat: a szerződés tartalma alapján helyesen állapították meg a felperes által vállalt fizetési kötelezettség terjedelmét és mibenlétét, az árfolyamkockázat viselése körében is. A jogerős ítélet nem sérti ezen felül az rHpt. 203. §-ának a felülvizsgálati kérelemben megjelölt rendelkezését sem. Az I. rendű alperes a pénzügyi intézményként őt terhelő külön tájékoztatási kötelezettségnek a devizahitel nyújtására irányuló szerződéssel összefüggésben eleget tett, amikor az ügyletet érintő kockázatról, kiemelten az árfolyamkockázat kérdését külön kockázatfeltáró nyilatkozatot állított össze, és az a vele szerződő felperes előtt ismertette.

[19] Az árfolyamkockázat a kirovó és a lerovó pénznem eltéréséből adódó, szükségképpeni és automatikus következmény, a devizaalapú kölcsönszerződések jellegéből következik [6/2013. PJE jogegységi határozat III/2. a) pontjához tartozó indokolás; EUB C-51/17. számú ítélet]. A kölcsönszerződés részét képező általános szerződési feltételeknek az árfolyamkockázat viselését szabályozó kikötései a szerződés főszolgáltatására vonatkoznak, ezért adott esetben nem világos, nem érthető jellegük miatt a kikötések tisztességtelenségén keresztül idézhetik elő a szerződés – egészének – érvénytelenségét [1/2014. PJE jogegységi határozat 1. pontjához tartozó indokolása].

[20] A felülvizsgálati kérelem az előzőeknek megfelelő érvelést, az rPtk. 209. §-ára történő hivatkozást nem tartalmaz – hiányos tartalmát a különböző ítéletek megjelölése sem pótolta –, tartalmi hiányosságától függetlenül a Kúria rögzíti, hogy érdemben is egyetértett a jogerős ítélet vonatkozó megállapításaival és a teljesség kedvéért a következőkre mutat rá.

[21] Az árfolyamkockázat mibenlétét szabályozó szerződéses feltételek átláthatóságával kapcsolatban felállított követelményrendszert maga a fogyasztói irányelv, az irányelvet a hazai jogba átültető szabályozás, valamint az EUB-nak a 93/13/EGK irányelvet (a továbbiakban: fogyasztói irányelv) kötelező jelleggel értelmező ítéletei adják meg, miként azokat a Kúria is értékelte és figyelembe vette vonatkozó jogegységi döntése meghozatalakor [2/2014. PJE jogegységi határozat 1. pontjához tartozó indokolás].

[22] Az árfolyamkockázat kérdéskörében a felek szerződéseit megelőző kockázatfeltáró nyilatkozatok és a megkötött kölcsönszerződések vonatkozó szabályozásának együttes jelentőségéről, ebből következő együttes vizsgálatuk szükségességéről az árfolyamkockázat viselését szabályozó kikötések tisztességtelenségének megítélése során helytállóan foglaltak állást az ügyben eljáró bíróságok. A kölcsönszerződésben foglalt szerződési feltételekben szereplő, az adós fizetési kötelezettségét szabályozó kikötések átláthatóságának, vagyis annak megítélése során, hogy az árfolyamkockázat mibenlétéről a fogyasztó megfelelő tartalmú

tájékoztatást kapott-e a szerződéskötéskor – a 2/2014. PJE jogegységi határozat, valamint az EUB C-186/16. számú ügyben hozott ítéletének indokolásából is kitűnően – a felek közti szerződés szövegén túl jelentősége van a pénzügyi intézmény részéről egyéb úton nyújtott tájékoztatásnak, magának a kockázatfeltáró nyilatkozatnak is [rPtk. 205. § (3) bekezdés, 209. § (1) és (2) bekezdés].

[23] A C-26/13. számon indult előzetes döntéshozatali eljárásban – amelyet az alapügyben vizsgált devizaalapú szerződésben kikötött árfolyamrés, vagyis a folyósításra előírt vételi típusú árfolyammal szemben a törlesztőrészletek kiszámítására az adott deviza eladási árfolyama alkalmazását lehetővé tévő szerződéses feltétel tett indokolttá – a fogyasztói irányelv 4. cikk (2) bekezdésének értelmezésével úgy foglalt állást az EUB, hogy az adott alapügyben szereplőhöz hasonló szerződési feltétel esetén a szerződési feltétel világos és érthető megfogalmazásának követelménye alatt nem kizárólag az érintett feltétel nyelvtani szempontú érthetőségét kell érteni a fogyasztó számára, hanem azt is, hogy a szerződésnek átlátható jelleggel fel kell tüntetnie az érintett feltételben meghatározott külföldi pénznem átváltási mechanizmusának konkrét működését, valamint az e mechanizmus és a kölcsön folyósítására vonatkozó többi feltételben előírt mechanizmus közötti viszonyt oly módon, hogy a fogyasztónak módjában álljon egyértelmű és érthető szempontok alapján értékelni a számára ebből eredő gazdasági következményeket.

[24] Az EUB az előzőekben hivatkozott ítéletében tehát a fogyasztói irányelv 4. cikk (2) bekezdésével összefüggésben a világos és érthető megfogalmazás szempontrendszerébe tartozóként generális jelleggel határozta meg az alaki és nyelvtani érthetőség teljesülését, továbbá ezen felül a fogyasztó megalapozott döntéséhez olyan egyértelmű és érthető kritériumok megadását, amelyekből a fogyasztó előre láthatja a kikötés eredményeként jelentkező, őt érintő gazdasági következményeket. Szintén általánosan megfogalmazott követelményként jelenik meg az EUB ítéletében az az elvárás, hogy a fogyasztó számára ténylegesen lehetőséget kell biztosítani a szerződés valamennyi feltételének, továbbá a szerződéskötés következményeinek megismerhetőségére. A felállított szempontrendszer alkalmazása során fogyasztó alatt nem a konkrét fogyasztó értendő, hanem az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó. Az EUB ítéletének az a része, amely meghatározott külföldi pénznem átváltási mechanizmusának konkrét működése, valamint az e mechanizmus és a kölcsön folyósítására vonatkozó többi feltételben előírt mechanizmus közötti viszony bemutatásának elvárására vonatkozik, a konkrét előzetes döntéshozatali eljárás alapját jelentő szerződéses feltételre specializált megállapítás, abból következően, hogy az eljárásban vizsgált különmemű árfolyamok kikötése – a szerződéses feltétel természetéből adódóan – feltételez és magában hordoz egy szükségeszerű számítási műveletet.

[25] A Kúria a C-26/13. számú ítélet kihirdetése után, annak iránymutató megállapításai figyelembevételével hozta meg a 2/2014. PJE jogegységi határozatát, a 6/2013. PJE jogegységi határozattal addig el nem döntött jogkérdésekről. Idetartozott egyebek mellett a devizaalapú kölcsönszerződésekben az árfolyamkockázat korlátlan viselésére vonatkozó kikötés megítélése is.

[26] A 2/2014. PJE jogegységi határozat értelmében a világos és érthető megfogalmazás, illetve az átláthatóság elvéből következően a vizsgált szerződéses feltétel tekintetében a fogyasztót olyan helyzetbe kell hozni a szerződéskötéskor, hogy megfelelően fel tudja mérni

az általa vállalt kötelezettségeket, árfolyamkockázat esetén azt, hogy a jövedelme szerinti pénznem leértékelődésével annak hatása a fizetési kötelezettségére korlátlan. Az általános szerződési feltételekben szereplő, az árfolyamkockázat mibenlétére, tartalmára, viselésére vonatkozó kikötés akkor világos és érthető, ha az „átlagos fogyasztó” mércéjén keresztül megítélt konkrét fogyasztó számára felismerhető, hogy a számára kedvezőtlen árfolyamváltozás korlátozás nélkül kizárólag őt terheli, az árfolyam rá nézve kedvezőtlen változásának felső határa nincs [2/2014. PJE jogegységi határozat III/1. pontjához tartozó indokolás]. Kiolvasható a jogegységi döntés indokolásából az is, hogy az árfolyamkockázat várható alakulásának, realitásának megjelölése nem elvárás a fogyasztó felé teljesítendő tájékoztatással szemben. Ez utóbbi körbe tartozó többletinformációnak – így a fogyasztó által viselendő árfolyamkockázat nem valós vagy korlátozott jellegére közölt adatnak – csupán a szerződés egyértelmű megfogalmazásával, illetve a megfelelő tartalmú kockázatfeltáró nyilatkozattal szemben, a bennük foglalt tájékoztatást lerontó hatás tulajdonítható.

[27] Mindezeket követően hozta meg az EUB a C-51/17. számú ítéletét, amelyben kifejezetten az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó szerződéses feltétellel összefüggésben értelmezte a fogyasztói irányelv 4. cikk (2) bekezdését. Kimondta, hogy a szerződési feltételek világos és érthető megfogalmazásának követelménye ahhoz, hogy a fogyasztók tájékozott és megalapozott döntéseket hozhassanak, magában foglalja, hogy az árfolyamkockázattal kapcsolatos feltételnek nemcsak alaki és nyelvtani szempontból, hanem a konkrét tartalom vonatkozásában is érthetőnek kell lennie a fogyasztó számára, abban az értelemben, hogy az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó ne csupán azt legyen képes felismerni, hogy a nemzeti fizetőeszköz a kölcsön nyilvántartásba vétele szerinti devizához képest leértékelődhet, hanem értékelni kell tudnia egy ilyen feltételnek a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt – esetlegesen jelentős – gazdasági következményeit is. A pénzügyi intézmények feladatába tartozó tájékoztatásnak ki kell terjednie a kölcsönfelvevő lakóhelye szerinti tagállam fizetőeszköze súlyos leértékelődésének és a külföldi kamatlábak emelkedésének a törlesztőrészletekre gyakorolt hatására. Mindezek közelebbről annyit jelentenek, hogy a kölcsönfelvevőnek világos tájékoztatást kell kapnia egyrészt arról, hogy a deviza alapú kölcsönszerződés aláírásával bizonyos mértékű árfolyamkockázatot vállal, amely gazdaságilag nehezen viselhetővé válhat, amennyiben az a pénznem, amelyben jövedelmét kapja, leértékelődik azon devizához képest, amelyben a kölcsönt nyújtották; másrészt fel kell hívnia a banknak a figyelmet az átváltási árfolyam lehetséges változásaira és a devizában felvett kölcsönrel összefüggő kockázatokra; végül pedig a fogyasztó számára tényleges lehetőséget kell biztosítani az összes szerződéses feltétel megismerésére.

[28] Az előzőekben ismertetett követelményrendszernek a felperes keresetével támadott szerződéses feltételre konkretizált alkalmazása körében hangsúlyozza a Kúria, hogy a felperes az árfolyamkockázat viseléséről nem egyedül és első ízben az aláírt kölcsönszerződés vizsgált pontjából (V.4.) szerzett tudomást, hanem az I. rendű alperestől már a szerződéskötéseket megelőzően tájékoztatást tartalmazó iratot kapott az árfolyamkockázat mibenlétéről, az általa aláírt – az alábbiakban részletesen elemzett – kockázatfeltáró nyilatkozat szerint.

[29] A szerződési feltételek világos és érthető jellegéhez alapvető jelentőségű – de nem egyedülként érvényesülő – alaki, nyelvtani szempontból elvárt érthetőséggel kapcsolatban megállapítható, hogy mind a kockázatfeltáró nyilatkozat, mind pedig a vizsgált V.4. szerződéses pont – szerkezeti elhelyezéséből, valamint megszövegezéséből adódóan – áttekinthető szerkezetben, egyértelműen azonosítható és értékelésre alkalmas, érthető

tartalommal jelent meg a fogyasztó számára. A perbeli esetben az alaki szempontú érthetőség elvárása ezáltal nem sérült.

[30] Az I. rendű alperes által alkalmazott megoldás – a külön okiratba foglalt kockázatfeltáró nyilatkozattal a fogyasztó előtt a szerződéskötést megelőzően feltárt és megismertetett üzleti kockázatokra, majd a fogyasztó ezt követő, a szerződés megkötésével egyidejű nyilatkozatával a korlátlan árfolyamkockázat viseléséről – a szerződéskötés következményeinek kellő idejű megismerhetőségét biztosította, ahogy arra vonatkozó elvárását az EUB is következetesen megfogalmazta korábban vizsgált ítéleteiben.

[31] A felperes részéről a kölcsönszerződés megkötését megelőzően aláírt kockázatfeltáró nyilatkozatok vizsgálatával megállapítható, hogy az iratok szemléltető, a forint árfolyamának a szerződésben kikötött devizához képest lehetséges változására részletes és informatív szöveges magyarázatot adott a devizaalapú kölcsönügyletekben rejlő – a forintügyletektől eltérő – kockázatokra, egyben a svájci frank alapú kölcsönügyleteknek az euró alapú ügyleteket is meghaladó kockázataira. A vizsgált kockázatfeltáró nyilatkozatok első két bekezdése – összevetésüket kellően szolgáló alakban, egymást követően, de két külön bekezdésben – hangsúlyozottan szerepeltette a devizaalapú kölcsön kockázatának alapvető okát: a forintban igényelt, de devizában nyilvántartott kölcsön forintban történő folyósítását a II. rendű alperesnek a folyósítás napján érvényes deviza vételi árfolyamán, illetve a kölcsön forintban történő törlesztését a II. rendű alperesnek az egyes törlesztések esedékességének napját megelőző napon érvényes deviza eladási árfolyamán. Ezt követően emelte ki mindkét irat a szerződésben rögzített devizaárfolyammal kapcsolatban, hogy az „napról napra változik”, – míg euró esetében meghatározott 15%-os sávon belül, addig – a svájci frank esetében „bármilyen irányban és bármilyen mértékben”, ebből következik, hogy az „esedékesség napján megfizetendő törlesztőrészlet forintösszege előre nem állapítható meg”, amennyiben „a folyósítás napján érvényes árfolyamhoz képest a forint árfolyama gyengül, a devizában megállapított törlesztőrészletek forintban megfizetendő ellenértéke akár jelentős mértékben is emelkedhet”. Hangsúlyozta a kockázatfeltáró nyilatkozatok mindegyike az adós kötelezettségeként, hogy a szerződésben szereplő devizanem „állandó változására” tekintettel a kölcsön törlesztéséül szolgáló lakossági folyószámlán köteles az esedékesség időpontjában az aktuális törlesztőrészlet bank általi beszedéséhez elegendő forintösszeget tartani. A felperes ezt követően tett külön nyilatkozatot az iratok végén arról, hogy az árfolyamváltozásokból eredő kockázat jellegét megértette, a devizában nyilvántartott kölcsön folyósítását kéri, a felmerülő kockázatot viseli.

[32] A kockázatfeltáró nyilatkozatok az előzőeken túlmenően kitértek arra is, hogy fix törlesztőrészlettel nyújtott devizahitelek esetén – amennyiben a fix törlesztőrészlet periódus alkalmazásának tartamán belül az esedékességi időpontokban alkalmazott deviza eladási árfolyama eltér a kölcsönszerzőében rögzített, illetve az egyes fix törlesztőrészletek megállapításához alkalmazott mértéktől – a törlesztő összegben a tőke és a hiteldíj egymáshoz viszonyított aránya megváltozik. Ha a bank által alkalmazott deviza eladási árfolyamának változása miatt a havi törlesztőrészlet csak a hiteldíj egy részének megfizetésére elegendő, a hiteldíj fennmaradó része a tőke összegét növeli. Az árfolyam előzőekben részletezett, a fix törlesztőrészlet fizetése alatt bekövetkező kedvezőtlen változását az I. rendű alperes a fix törlesztőrészlet periódus lejártával, az új törlesztőrészlet összegében érvényesíti. Vagyis az árfolyamváltozás hatásaira az új törlesztőrészlet összege jelentősen emelkedhet az eredeti, fix törlesztőrészlet összegéhez képest. Külön-külön pontokban kitért a kockázatfeltáró nyilatkozat – többek között – az árfolyamváltozások következtében fennálló aktuális

kölcsöntartozás és a bejegyzett jelzálogjog egymáshoz viszonyított arányának alakulása miatt az adós további kötelezettségére: amennyiben a jelzett arányszám a 86%-ot meghaladja, az adós köteles a hitelező felszólítására pótfedezet bevonásáról gondoskodni, avagy megfelelő mértékű előtörlesztést teljesíteni, ellenkező esetben a hitelező a szerződést felmondhatja, ami az adós teljes tartozását egyösszegben esedékessé teheti.

[33] A felek között – a már ismertetett tartalommal – megkötött devizaalapú kölcsönszerződés utalt a kirovó és a lerovó pénznem eltérésére: a forintösszegben meghatározott kölcsönrel kapcsolatban annak devizában (svájci frank) való megállapítására és nyilvántartására, egyúttal a folyósítás és a törlesztések pénznemeként egyaránt a forintban történő teljesítésre (I., I.2., III., III.2.).

[34] Mindezeket követően rögzíti a keresettel támadott kölcsönszerződés V.4. pontja a felperes megtett nyilatkozatát arról, hogy adósként tudomásul vette, a forint/deviza árfolyam piaci mozgásából adódóan felmerül a veszteség kockázata; nyilatkozott tudomásáról miszerint a „szerződés futamideje alatt” a folyósítás napján érvényes és a II. rendű alperes által alkalmazott forint/deviza árfolyamhoz képest a forint árfolyamának gyengülésével a devizában megállapított törlesztőrészek forintban megfizetendő ellenértéke „akár jelentős mértékben is” emelkedhet, „amely kockázat vagyoni kihatásait teljes mértékben” ő viseli, az árfolyamváltozásból eredő veszteség lehetőségét gondos megfontolás tárgyává tette és fizetési képességének megfelelően mérlegelte.

[35] A perbeli kölcsönszerződés ismertetett kikötései, valamint a szerződéskötés előtt aláírt kockázatfeltáró nyilatkozatok együttesen meghatározott tartalma alapján a felperes – az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó mércéjén keresztül – nemcsak azt vehette számításba, hogy a perbeli kölcsönszerződéshez kapcsolódik árfolyamkockázat, de fel kellett ismerje annak konkrét lényegét, mibenlétét, a fizetési kötelezettségére gyakorolt hatását, továbbá azt, hogy kockázatviselésüknek nincs felső határa, az korlátlan. A korlátlan árfolyamkockázat viselésére vonatkozóan az I. rendű alperes részéről nyújtott tájékoztatás teljesítette a világos és érthető megfogalmazás, illetve az átláthatóság követelményét, ebből következően nem volt megállapítható a keresettel támadott főszoolgáltatást megállapító szerződéses kikötés tisztességtelensége [rPtk. 209. §].

[36] Az előzőek egyben szükségtelenné tették a felülvizsgálati kérelem további, az rPtk. 239. § (2) bekezdésével összefüggő hivatkozása vizsgálatát.

[37] A kifejtettek értelmében a Kúria az rPp. 275. § (3) bekezdése alapján a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.

Záró rész

[38] Az eredménytelen felülvizsgálati kérelem alapján a Kúria az rPp. 270. § (1) bekezdése szerint alkalmazandó 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte a felperest az alperesek áfával növelt ügyvédi munkadíjból álló felülvizsgálati eljárási költsége megfizetésére. Az ügyvédi munkadíj összegét a kifejtett tevékenység mérlegelésével, a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet

3. § (5) és (6) bekezdései, valamint a 4/A. §-a alkalmazásával állapította meg. a felperes személyes költségmentessége folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket az rPp. 270. § (1) bekezdése, 78. § (1) bekezdése és a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése, 14. §-a szerint az állam viseli.

[39] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet az rPp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson bírálta el.

Budapest, 2021. október 5.

Dr. Farkas Attila s.k. a tanács elnöke, Dr. Gáspár Mónika s.k. előadó bíró, Dr. Csőke Andrea s.k. bíró